

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4., II. EM.
Minden pénz a lelkészi hivatal címére küldendő.

Megjelenik havonként
Felelős szerkesztő:
JÓZAN MIKLÓS

Előfizetési ára:
Egy évre 20.000 kor.
Egyes szám ára 2000 korona.

Torda : 1568. HATÁRKÖVEK Pozsony : 1848.
az unitárius egyház történetében. Ezeken a helyeken mondotta ki az országgyűlés előbb Erdélyre, azután egész Magyarországra nézve, hogy az unitárius vallás bevett vallás (recepta religio).

Karácsonyfa.

„És az Izsai törzsökéből egy vesszőszál származik és az ő gyökereiből egy virágszál nevededik, kin az Úrnak lelke megnyugoszik”. Esa. XI. 1. 2.

Ünnepi legatus koromban láttam az első karácsonyfát egy küküllőmenti kis faluban. Van annak — ha jól emlékszem — több, mint negyven éve. Akkor volt még csak ünnep az ünnep. A szent estét úgy köszöntötték a kántálók, házról házra járva, mintha a mennyei seregek zengtek volna az örök béke himnuszát. Béke volt künn és benn. Béke a hótakart mezőkön. És béke a házi tűzhely mellett, ahol vígan lobogott a láng és vígan folyt a beszéd. Szülők és gyermekek, testvér, rokon, barát s még az idegen is igazán otthon érezték magukat a csendes családi körben. Mind egyre gondoltak, mind csak egyet vártak. Várták a kis Jézus eljövételét. Várták „az Izsai törzsökéből sarjadzó vesszőszálat”. . . . Azt, akit az Isten a próféták által réges-régen megígért népeinek boldogítására.

Talán-talán ma is eljön . . . Hiszen a gyermekek olyan jók voltak már hetek óta, hiszen ebben a hajlékban úr és szolga között nincs különbség. Hiszen itt az emberek mindannyian szeretik és átölelve tartják egymást, mint egyazon mennyei Atyának édes fiai és leányai. Itt már alászállott a földre a fényes menyország. Dicsősége ottan tükröződik a megértő és megbocsátó testvéri szivekben és lelkekben. Csupa csillag itt minden szem, amelynek sugára egybeolvad az égboltozatnak fenséges ragyogásával. Csupa drágakincs itt minden csilingelő csacska vers és mese, amely úgy egybeszővődik a boldog szivek hallgatag imájával, mintha az egész egy álomlátás volna. Pedig dehogy is álom. Örök szent valóság az, ami itt előttünk végbemegy . . . „Az ő gyökereiből egy virágszál nevededik”. . . . Egy pufók gyermeki orca, amelyen a kisbaba harmatos képe mellett ott van az ifjú lelkesedés lángja, ott az érett férfikor varázsa és ott a Veronika kendőjének hűs lenyomata. Ott van az egész emberiség. Amiért vajúdtak az évezredek, amiért zúgott a viharvert tenger lázadó haragja, amiért bújdosott az Isten népe hosszan, reménytelen a tikkasztó pusztaságban, az mind ott rezeg, lüktet, diadalaül egy ártatlan Gyermek üde mosolyában.

Megszületett a Megváltó, „akin az Úrnak lelke megnyugoszik”. . . . Megszületett messze Judeában. S megszületett a mi sziveinkben . . . Gyűjtsátok meg hát a karácsonyfa gyertyácskáit; mert akit vártunk, az idő teljességében megérkezett. Az ő ministránsai már rázzák a csengettyűt, hogy mindenki az ő fája köré seregeljen. Szép csendesen sorba álljatok hát! Szülő, gyermek, rokon, barát és idegen! Szépen egymásután hálaimát rebegjen ajkatok a Mindenhatónak, hogy rajtatok is könyörült, titeket is megváltott az ő szent Fia által. Sorban, egymásután — elől a gyermekek! —, az ő nagy szívének választottai, akikhez lehajolt, akiket megcsókolt, akiket megáldott. Elöl a gyermek! — a bethlehemi Aprószentek —, akik a karácsonyfa tarka-barka díszjeinek,

aranyos diójának, csillogó láncának s annak is, amit még tavalyelőtt hozott a gondos Jézuska, jobban tudnak örülni, mint a király a maga drágalátos aranykoronájának. Elől a gyermekek! — akik ezt a sárbaliport „földet megverik szájuknak vesszejével és ajkaiknak lelkével megölik a hitetlent.”

Jövel, óh jövel, Időnek teljessége! — A te karácsonyfád a Kárpátok erdeje, a te csengettyűd az Adriai tenger szirénája...
Szerkesztő.

Isten és az Ember.

(Meister Eckhardt 1260—1329.)

Az emberi lélek csak úgy ismerheti meg az Istent, hogyha elfelejtkezik magáról, mert amíg csak magamagára gondol, nem gondolhat egyúttal Istenre is. Amikor a jó Isten kedvéért mindenről lemond, ismét feltalálja magát Őbenne; színről-színre látja Őt s amit érette elhagyott, azt az Istenben a legtökéletesebb formában mind megtalálja. Az Isten a mi égi Atyánk, nem szigorúságból kíván olyan sokat mitőlünk, mielőtt megmutatná nekünk a maga fenséges arculaját; sőt ebben tetszik meg az Ő atyai jósága, hogy lelkünket a küzdelemben nagyra neveli és nemessé teszi, megáldva azt az Ő jobb kezének minden áldásával Isten és az Ember így és csakis így ismerhetnek egyik a másra.

Ne gondolja senki, hogy ez a feladat nehéz; hogy meghaladja az ő erejét. Első tekintetre annak látszik. A kezdő lépéseknél ingadozunk. A világ szerelme még vissza-visszatart bennünket a szent elhatározástól. De amikor egyszer igazában megláttuk és megismertük az Istent, nincs ahhoz fogható boldog, nyugodt és szeretetteljes Élet. Hiszen akkor csakugyan közöttünk lakozik az Úr, tanácsaival éltet s atyai kegyelmével elválhatatlanul magához csatol bennünket. Így vezérli az Ő földi gyermekeit szent nevének igaz ismeretére.

Isten mindig kész, de mi tétovázunk Isten közel vonni magunkhoz, de mi távol vagyunk Tőle. Isten ott él a szívünk rejtekében, mi pedig útatlan-útakon bolyongunk. Isten otthon van mindálunk, mi pedig idegenek vagyunk saját házunkban... Vajha mindnyájan, tévelygéseinktől megszabadulva, követni tudnók Őt, az igaz Világosság Urát, a Szeretetnek örök Istenét!
P. b.

Írás a Bibliába.

Az újszövetség könyve elé.

Írta: Gárdonyi Géza.

Ez a könyv a könyvek könyve,
Szegény ember drágagyöngye.
Égi harmat lankadtaknak,
Világosság földi vaknak.
Bölcsességnek arany útja:
Boldog aki rátalál!
Szomjas lelkek jorrás-kútja,
Hol pohárral Krisztus áll.

Ez a könyv az örök törvény,
Királyon lánc. Rabon napfény,

Tévelygőnek hívó harang,
Roskadónak testvéri hang,
Elhagyottnak galambbúgás,
Viharvertnek ereszet,
Haldoklónak angyalsúgás:
„Ne fél: fogd a kezemet.”

Gyermeknek is: „Mily szép rege”,
Bölcsnek: „Rejtelmek tengere!”
Fal, — s túl rajta élő hangok,
Köd, — s benn zengő hárfák, lantok.
Templomok közt legszebb templom:
Csak megnyitom s benn vagyok,
Ablakán a Paradicsom
Rózsáira láthatok.

Minden fakul, minden romlik,
Márványvár is összeomlik,
Biborleplek ronggyá mállnak,
Dicsőségek füstbe szállnak.
Csak ez a könyv nem tér porba,
Minttha volna élő lelke!...
Ez a könyv a Mózes bokra:
Isten szíve dobog benne.

A „Fenntartási-Alap” Gyűjtőihez.

A magas belügyi kormány a magyar unitáriusság nemzeti munkájának megbecsüléséből kiindulva kegyes volt egyházi gyűjtésünket nemcsak engedélyezni, hanem indokaink alapján azt folyó évi december hó 31-ig meg is hosszabbítani.

Ma tisztán látjuk azt a sok nehézséget, amivel a gyűjtőknek meg kellett küzdeniök, de a gazdasági életnek mai hátrányos tüneteit még a közgazdászok se látták előre.

E nehéz viszonyok dacára az áldozatkészség már eddig is igen szép és dicséretre méltó módon nyilatkozott meg egyházunkkal szemben — a más felekezettiek részéről is.

Mi a magyar testvéri szeretet e megnyilvánulásáért a legnagyobb hálával tartozunk és elkötelezve érezzük magunkat hittestvéri áldozat viszonzására.

Az elnyomott erdélyi magyarság a lelkiismeret szabadság zálogát küldötte kiülőzött fiaink lelkében.

E szabadság erőt jelent a megcsönkített keresztény nemzet-állam megerősödésére.

Csonka-Magyarország erkölcsi ereje az egész világ előtt gyarapodni fog, ha mi a nyugat-európai

keresztény kultúra évezredek részesei — a mai gazdasági küzdelmek között a keresztény erkölcsöknek nemcsak hirdetői, hanem gyakorlói is leszünk.

A nyugat-európai kulturkör fejlődése immár a gazdasági szabadság küzdelméig jutott.

Az erősek és gyengék küzdelmében a keresztény nemzet-állam eszméjét csak úgy tudjuk biztosítani, ha a haladás lelki tényezőit az egyházak képesek erőnek felmutatni.

Ezt az erőt a keresztény egyházak egymás iránt való szeretetében és egymás támogatásában látjuk.

A lelkiismeret szabadsága legyen vezérlő gondolat a politikai és gazdasági szabadság küzdelmében s akkor csak egy cél lehet mindnyájunk előtt: a szabad, nagy Magyarország!

Ennek a gondolatnak a varázs hatalma vezesse lelkes gyűjtőinket amég hátralevő nemes munkában!

A szeretet ünnepén minden jó lélek gyakorolni fogja az ajándékozás szép erényét.

A gyűjtőiveket kérjük 1924. évi december 31-vel bezárni, mert mi a gyűjtés szabályszerűségeért a kormánnyal szemben erkölcsileg felelősök vagyunk.

Kérjük a gyűjtőiveket annak idején pontosan visszaküldeni, mert a gyűjtés eredményéről való pontos elszámolás a kibocsátott gyűjtőivekre is kiterjed.

Nekünk a gyűjtőivekkel is el kell, hogy számoljunk, ha üresen maradtak is.

Az egyes gyűjtőivekről a nyilvánosság előtt is elszámolunk, mert a nemes áldozatkészség elvárhatja a becsületes és hű sáfárkodást.

Kérjük tehát az elszámolást figyelemmel kíséreni és a legkisebb hiányt is tudomásunkra hozni (V. Koháry-utca 4).

Az önzetlen és minden vonatkozásban költségmentes gyűjtés eddigi eredményei alapján is fogadják buzgó és lelkes gyűjtőink a legőszintébb és leghálásabb köszönetünket.

A gyűjtés bezárása és az elszámolás megejtése után keresni fogjuk a módot és alkalmat, hogy a buzgóságot — keresztény lélekkel köszönjük meg.

Budapest, 1924 XII. 5-én.

A gyűjtő bizottság.

Józan Miklós, dr. Gotthárd Zsigmond
dr. Nyiredy Jenő dr. Tóth György

Főtitkári jelentés.

Az Unitárius Nőszövetség f. évi közgyűlésén felolvasta: özv. FÁBRY EDÉNE főtitkár.

Igen tisztelt közgyűlés!

A Magyar Unitárius Nők Szövetsége a múlt évi okt. hó 28-án tartott közgyűlése óta egészen a mai napig lankadatlan buzgalommal és megértő szeretettel folytatta az alapszabályokban körvonalozott jelentőségteljes munkálkodását és — bár az egész idő alatt sok viszontagsággal és nehézséggel kellett megküzdenie — ezuttal is arra töre-

kedett, hogy a reá háruló fontos feladatoknak és kötelezettségeknek, hiven és lelkiismeretesen eleget tegyen.

A szövetség valamennyi tagja át van hatva attól a komoly szent meggyőződéstől, hogy a megpróbáltatások és nélkülözéseknek eme *nehéz* és *válságos* perceiben minden keresztényi és hazafias gondolkozású egyénnek *fokozott* mérvben kötelessége az hogy *nemzetének, egyházának és embertársainak* ügyét a legnagyobb szeretettel és önfeláldozással felkarolja. Mindnyájunknak tevékenyen kell közreműködnünk a lelki világosság a vallás-erkölcsi irányzat terjesztése és szellemi életünk — közművelődésünk színvonalának *emelése* — de legfőképpen *szenvető küzködő* felebarátaink helyzetének *enyhítése* és a *magyar* társadalom *jólétének, boldogulásának* előmozdítása érdekében.

Hogy a Nőszövetségnek az elmúlt esztendő folyamán kifejtett működése mennyiben felelt meg az imént kifejezésre juttatott alapelveknek, az a jelentésemben foglalt és ezuttal ismertető ténybeli adatokból fog kitünni.

A mi a szövetségnek általános társadalmi és kulturális tevékenységét illeti, legyen szabad felemlítenem *azt*, hogy a szövetség a közéletünkben megnyilvánuló nagyobb fontosságú mozgalmak — és ténykedésekben — ahol erre alkalma nyílt, tehetségéhez mértén részt vett — és teljes erejéből támogatni igyekezett minden *oily* törekvést, amely a szellemi *előhaladást* — az erkölcsi *megújódást* — és társadalmi életünk *konzolidációját* van hivatva szolgálni.

Az e téren előfordult nevezetesebb események közül, kiemelendőnek tartom különösen *azt*, hogy a nőszövetség havonként összejöveteleket szokott rendezni, — melyek keretén belül — Józan püspöki vikárius urunk — lélekemelő biblia magyarázatokat tart. — Gondot fordítottunk továbbá egyetemi ifjainkra — és a többek között ez év tavaszán két *igen* jól sikerült műsoros tea estélyt rendeztünk — amelynek tiszta jövedelmét az ifjuságnak juttattuk.

Nem mulasztom el ennek kapcsán hálásan megemlékezni a Művészet és Művelődés egyesület vezetőségének velünk szemben tanúsított *jóindulatáról*, amellyel ezen alkalmakra *saját* helyiségeit valamint az uzsonna kiszolgáltatáshoz szükséges eszközöket rendelkezésre bocsájtani szives volt.

Említésre méltónak tartom továbbá *azt is*, hogy püspöki vikárius urunk a lelkeszi irodában az unitárius rendőrök számára vallás-erkölcsi oktatást tartott időnkint. A múlt évi oktatások befejezése alkalmából, a Nőszövetség szeretet vendégségben részesítette derék rendőreinket, akiknek meghitt családiass együttlétünkkel, felejthetetlen perceket szereztünk.

Végül felemlítendőnek tartom még, hogy a nőszövetség tagjai a Dávid Ferenc felolvasó estélyek rendezésében — valamint a Prot. Nőszövetség által a múlt hónapban rendezett kézimunka kiállításával kapcsolatos munkálatokban — is részt vettek.

Legfőbb gondot fordította a Nőszövetség az elmúlt esztendőben is a szociális munkálkodásra — és a közjótékonyág gyakorlására — *annak dacára*, hogy e tekintetben az előző éveknél jóval hátrányosabb helyzetbe került.

Ugyanis külföldi segély forrásaink teljesen megszűntek s így szövetségünk csakis tagjainak — és a magyar társadalom *egyéb* rétegeinek áldozatkészségére támaszkodhatott. — E téren a Nőszövetség sok *szép és megható* példáját tapasztalhatta, a nemeslelkűségnek és az önzetlen szeretetnek és pedig nemcsak saját hitrokonai — hanem *más* felekezeti egyének részéről is.

Sajnos azonban ez irányban sok keserű csalódásnak is volt kitéve a vezetőség — amennyiben egyes esetekben a *kellő* megértés hiányát — és közönyt volt kénytelen tapasztalni. Kívánatos lenne, ha a jövőben a magyar nők több agilitást *munkakedvet, emberszeretetet* tanusítanának és szem előtt tartanak mindenkor azt, hogy *földilétünk igazi célját és rendeltetését a gyakorlati* kereszténység megvalósítása képezi. Ezt pedig csak szeretetteljes, önfeláldozó cselekedetben és felebarátaink önzetlen felkarolásában nyilvánulhat meg.

Ily irányú tevékenységre legszebb és legalkalmasabb tere nyílik — a női léleknek — a szociális munkában — és ezért minden kötelességtudó nőnek *legfőbb feladata* lenne az, hogy ebben az üdvös munkálkodásban szívvel-lélekkel részt vegyen.

A Nőszövetség szociális irányu működésének egyes részleteiből a következő lényegesebb momentumokat bátorodom kiemelni

A múlt év december havában rendezett karácsonyi gyermek ünnepély alkalmával 350 gyermek között osztottunk szét szeretet adományokat. Ami a gyermek nyaraltatást illeti — e tekintetben a mostoha körülmények folytán érdemleges eredményeket nem érhattünk el — mindazonáltal néhány nagyon reászorult gyermeket sikerült elhelyeznünk. Itt említjük meg, hogy a Nőszövetség eszméje volt a „Kis Biblia“, amit Józán vikárius úr írt meg s ez évben már tankönyvül szolgál.

Egyetemi ifjaink érdekeiről sem feledkezett meg a Nőszövetség s ide vonatkozólag fel kell említenem elsősorban a Protest Nőszövetség Diák-Menzájával kapcsolatos munkálkodásunkat, amellyel testvérszövetségünket ezen áldásos intézmény fenntartása körül támogatjuk. A lehetőséghez képest segédkezet nyújt továbbá a nőszövetség ahhoz is hogy az Unitárius misszió házban létesítendő ifjúsági Otthon berendezése biztosíttassék.

A nőszövetség *egyéb* tekintetben is igyekezett a köznyomor enyhítésében közreműködni. Így a Vöröskereszt, valamint a Zsófia gyermekszanatórium gyűjtő napjain erejéhez mérten kivette a maga részét a gyűjtési munkálatokból. Továbbá f. évi október 5-én egy szerencsétlenül járt unitárius gyermek javára egy jótékony célú mozielőadást rendezett, amely úgy erkölcsileg, mint anyagilag kielégítő eredménnyel járt. Úgyis szintén gondoskodott a nőszövetség árva gyerme-

kek elhelyezéséről, illetve támogatásáról, unitárius betegek kórházi ápolása és lelki vigasztalásáról. Végül pedig több segélyre szoruló családot látott el ruhaneműekkel v. pénzbeli adományokkal.

Ez alkalommal a nőszövetség vezetősége indítatva érzi magát arra, hogy őszinte köszönetét fejezze ki mindazon egyéneknek és egyesületeknek, intézményeknek, amelyek testvéries jóindulatukkal támogatták a szövetséget munkálkodásában.

Különösen nagy hálával tartozunk Józán Miklós püspökvikáriusurunknak, aki a lelkészi iroda rendelkezésre bocsájtásával a szövetség működését lehetővé tette és teszi, továbbá Biró Lajos tiszteletes urunknak, aki a nőszövetség érdekében rendkívül sokat fáradozik, úgyszintén Dánielné Lengyel Laura írónő hitrokonunknak, aki mindenkor a legnagyobb készséggel és szeretettel ismertette a nőszövetség munkálkodását a sajtóban. Őszinte köszönetünket nyilvánítjuk dr. Lokodi Sándor Balázs orvos alezredes hitrokonunknak, az unitárius betegeink elhelyezése körül kifejtett fáradhatatlan közbenjárásáért, továbbá evangélikus testvéreinknek — kik ünnepélyekrendezése alkalmával — önzetlen szivességből bocsájtották rendelkezésünkre a Deák téri iskola dísztermét.

Végül legmelegebb hálánkat fejezzük ki a Protest. Nőszövetségnek mely ismételten tanújelét adta az irántunk táplált testvéries érzelmeinek és ezáltal lehetővé tette a harmonikus együttműködést.

Nőszövetségünk vezetősége tudatában van annak, hogy az imént vázolt munkálkodásának szerény eredménye alig számottevő tényezőt jelent a súlyos gondokkal és belső bajokkal küzdő s még számos megoldatlan feladat előtt álló magyar társadalom közéletében. Hálát adunk azonban az Isteni Gondviselésnek azért is, hogy ezt a kis eredményt elérhettük s a *Hit és Szeretet* erejével legalább *némileg* sikerült enyhítenünk szenvedő embertársaink nyomorúságát és lelki fájdalmait.

Kérjük a *Mindenhatót* adjon nekünk a jövőben is erőt ahhoz, hogy magasztos eszményeinket még tökéletesebben *megvalósíthassuk* és felebarátainkat hathatósan segítezhessük, vigasztalhatassuk és minél több jótéteményben részesíthessük.

Papszentelés Kolozsvárt.

Zsinati főtanácsunk nov. 9, 10 és 11-én folyt le Kolozsvárt ünnepélyes keretek között. Már nov. 7-én megkezdődtek a főtanácsot megelőzni szokott gyűlések. Ezen a napon a lelkész-kör évi rendes közgyűlését tartotta meg, amelyen Kovács Lajos brassói lelkés felolvasása nyomán „A lelkész-kör mai feladatai“-ról tanácskoztak.

Nov. 8-án délelőtt az „Unitárius Irodalmi Társaság“ évi rendes közgyűlése folyt le Ferencz József püspök úr elnöklete alatt. A közgyűlés elnöksége beszámolt az elmúlt év szellemi munkáiról és a Társaság gazdasági viszonyairól.

Majd az „Irodalmi Társaság“ egyik lelkesen dolgozó tagját dr. Kiss Elek theol. tanárt „Az

"Isteni Törvény Útja" című tudományos munkájáért a gyűlés 2000 leu jutalomban részesítette

A választmány tagjai közé beválasztották: Kovács L. brassói lelkészt és dr. Kauntzné Engel Ella úrnőt, aki 11 órakor „A nőkérdés nálunk” címen tartott élvezetes előadásában nemcsak a nagyszámban megjelent női hallgatókat, de a férfiszíveket is meghódította.

Ezen nap délelőttjén még Taar Géza nagyjaiti lelkész tartott előadást „Az elsodort falu” problémái címen

Nov. 8-án délután 4 órakor a zsúfolásig megtelt díszterem közönsége előtt megkezdődik a Dávid Ferenc Egylet 40 éves évfordulói díszközgyűlése.

Az Egylet elnöke báró Petrichevich Horváth Arthur — a jelenlevők nagy sajnálatára — betegsége miatt nem jelenhetett meg, de elnöki megnyitóját felolvasták az ülés elején. Dr. Boros György felolvasása, — amelyben visszatekint az Egylet 40 éves múltjára — volt egyik kimagasló pontja; a másik fény sugar Józán Miklós vikárius ünnepi ódájából áradt, amelyet ő maga szavalt el, mint a felcsapó tűz lángja, olyan hévvel. Aztán az üdvözlések seregének hosszú sora következett. A vidéki fiókegyletek, a kolozsvári nőszövetség, a vidéki unitárius nőszövetségek, az Ifjúsági Dávid Ferenc Egyletek a magyarországi Dávid Ferenc Egyletek, az Irodalmi Társaság kiküldöttjei egymásután meleg szeretettel tolmácsolták küldöik jókívánatait. Végül az unitárius nép nevében Bodor Ferenc vargyasi gazda mondott igen találó és talpraesett köszöntőt.

Este nyolc órakor a Dávid Ferenc Egylet műsoros táncestélyt rendezett a kollégium tornatermében. Művészi műsor és vig hangulat adják a karakterét az estélynek.

Vasárnap (november 9-én) 9 órakor nyitotta meg a főtanács ülését Ferencz József püspök úr. Nevezetes főtanács ez, mert most tett esküt először 55 olyan egyházi tanácsos, akiket az egyházközségek választottak meg közvetett úton. Az így választott egyházi tanácsosok közt jólesett látni székely gazda fiait is.

Templomba harangozás előtt a püspök úr bemutatta a főtanácsnak a 18 felszentelendő papot. Megkondul a templomba hívó harang s ünnepélyes menetben vonulunk át a régi, szép nagy templomba. Rendes Istentisztelet; Gálfi Lőrinc theol. tanár megkapó alkalmi beszédet mond. Utána a kolozsvári Ének és Zene Conservatórium növendékeinek egy gyönyörű zene és énekszámában gyönyörködtünk . . .

„Ti vagytok a földnek savai . . . a világ vilagossága . . .” olvassa bibliájából ősz püspökünk a „hegyi beszéd” örökszép tanításait s ezek alapján beszél nekünk ő, aki az élet s egy hosszú papi pálya vége felé is oly meglepő erővel hordja a palástot — beszél nekünk útra indulóknak annyi szeretettel, annyi féltő gondnal, jó tanáccsal, mint egy anya, útra induló fiának.

Talán egy félóráig beszélt s mégis az egész alig volt egy pillanat . . . egy mélységesen szép

pillanat . . . Beírjuk nevünket az anyakönyvbe, fogadalmat teszünk — aztán megáldanak bennünket . . .

A papszentelés véget ért. Délben közebed, felköszöntök s délután 4 órakor folyik tovább a tanácskozás, amely különösen a nyugdíj kérdésével elnyúlik hosszúra, hétfőn egész nap tart s kedden ért véget ez a főtanács, amely nekünk mindig boldog s szép emlékünks marad.

Biró Lajos

Unitáris templomszentelés Washingtonban.

Az unitarizmus ügye az elmúlt 30 esztendő alatt az Egyesült Államokban oly hatalmas lendülettel haladt előre, melyhez fogható alig található az egyházak életében. Érdekes, hogy az Amerikai Unitárius Egyházban éppen arra az időre esik a vallásos újjászületés ideje, amikor más egyházakban mindinkább erősödik a közönyösség rideg szelleme. Ennek magyarázata az, hogy az Amerikai Unitárius Egyház a modern ember lelki igényeivel számolva, a vallás örök igazságait úgy tudja magyarázni, hogy azok a modern ember számára is mint nélkülözhetetlen mindennapi lelki táplálék jelentkeznek. Egyetlen nemzedék sem volt fogékonyabb a lelki élet titkai iránt, mint éppen a mai nemzedék. Élet és halál kérdései soha egyetlen generációt sem foglalkoztatott jobban, mint a mai generációt. Csak tudni kell a modern lelkekhez beszélni s a modern lélek igényei szerint magyarázni az evangelium örök igazságait s az emberek vallásosabbak lesznek, mint valaha. Ezt bizonyítja az amerikai unitarizmus. Ezt bizonyítja a fényes és lelkes ünnepség, mely az Egyesült Államok fővárosában október 25—27. napjain lefolyt.

A varázs szépségű város legszebb pontján, az egész vidéket uraló domb tetején oly templomot emelt az unitárius hit Isten dicsőségére, melyhez fogható úgy méreteit, mint művészi szépségét illetőleg, kevés van az egész világon. Anyagilag 750.000 dollárt, vagyis 56 és egy negyedmilliárd K-t képvisel ez a templom. De a tényleges érték benne mégsem ez, hanem az a hit és az erős akarat, mely Isten ügyéért rövid pár év alatt ennyit tud áldozni.

Három évvel ezelőtt, mikor a régi templom használhatatlanná vált, a mai templom helyén futballozó társaságot látott e sorok írója s ma ott a világ egyik legszebb temploma díszleg. Közvetlen a templomépület mellett ékes villa alakú épület áll, mely az egyház-társadalmi élet színhelye könyvtárral, előadótermekkel, ifjúsági helyiségekkel s megfelelő termekkel a Férfi és a Nő szövetségek számára. Ezeknek a helyiségeknek, valamint magának a templomnak a berendezése, az orgonától kezdve az utolsó képrámáig, egyes emberek, illetve egyes gyülekezetek ajándéka. Ajándékaikban hozzátartozóik, illetve egy-egy neves emberük emlékét örökítették meg az adakozók. Az 1000 fontos harang melyet még a

régi toronyból hozták át, a forradalom világhírű hőségnek, Revere Pálnak a harangöntődjében készült 1822-ben és az egykori elnöknek Monroe Jamesnek emlékét viseli. Ő volt az a híres elnök, ki az úgynevezett Monroe-féle politikai elvet adta az Egyesült Államoknak, melyet Wilson megtört és így akaratlanul is nyomorba döntötte Európát.

A templomszentelő ünnepségek főbb eseményei okt. 26-án, vasárnap folytak le. A délelőtti istentiszteleten feieségével együtt megjelent Coolidge elnök is és egykori elnök elődjének, a Thomas Jefferson-nek emlékét viselő padban foglalt helyet. Közvetlenül az utána levő padban, az úgynevezett King's Chapel padban (az első letelepülők által épített kápolna Bostonban) ült William Howard Taft volt elnök, ki ma oly méltóságot visel, mint nálunk a közigazgatási bíróság elnöke. Ott volt a Yankee-k köre és a szellemi arisztokraták, kik az Egyesült Államokban az unitárius társadalmat alkotják. Az elhangzott beszédek rádió továbbította szerteszét az országban úgy, hogy ugyanabban a pillanatban hallhatták Isten igéit New-Yorkban és San-Franciskóban, lent a mexikói határon és fön, Kanada északi állomásain egyaránt. Viszont a világ különböző pontjairól érkező üdvözlések föl vételére egy külön rádióállomás szolgált. Dr. Samuel A. Eliot, az Amerikai Unitárius Társulat elnöke, beszédjében, melynek alapjául ez igéket választotta: „A hit a remélt dolgok valósága és a nem látoit dolgokról való meggyőződés”. Többek között ezeket mondotta:

„Két vagy három évvel ezelőtt egy csinos megnyerő modorú angol tudós és gentleman járt nálunk. Ő volt a kezdeményezője és egyszersmint vezetője azoknak az expedícióknak, melyek a Himalájában a Mt Everest csúcsának megmászására irányultak. Egyszerű, szerény, bájosarcu ifju atléta, de telve tüzes lelkesültséggel. Harmadik kísérlete alkalmával, hogy az eddig megérintetlen magasságot elérje, három hónappal ez előtt életveszítette. Annakidején mikor Cambridge-i Harvard Egyesület ifjuságához beszélt, beszédjét ezekkel a szavakkal kezdte: „Valahányszor előadást tartok mindig egészbiztosan fölteszi a társaságból valaki nekem a kérdés a végén, hogy egyáltalán mi haszna van a Mt. Everest megmászásának? Mit talál ott az ember ha oda feljuthat? Van ott valami, miért egyáltalán érdemes fáradni? Erre a kérdésre akarok felelni — mondotta — mielőtt előadásomba kezdenék. Haszon, az nincs Mont Everest megmászásában. Ott bizony semmi különös nem található. Drágakövek, szénraktárok, anyagi kincsek ott nincsenek, csak jég és sziklakö. Éppen ezért, ha önök semmi mást, csak a kézzel megfogható anyagi javakat tartják egyetlen értéknek, nem fognak engem megérteni. Ha sohase éreztek érzék éző vágyat nagy és nehéz tetekre, ha sohase éreztek benső lelki indítást olyan dolgot művelni, amilyent más halandó még nem művelt, ha önök nem tudják, hogy mit jelent a vágy, hogy ott állhassunk a teremtet világ legmagasabb

csúcsán, akkor nekem az önök számára nincs semmi mondani valóm”.

Ilyen búzgó, lenkölt és törhetetlen lélek kell, hogy éljen — mondotta Eliot — azokban, kik erről a szószékről élő hitet és emberszeretetet predikálnak, kiknek feladatuk lesz, hogy azt a házat a város szellemi és erkölcsi életének mintegy elektromos központjává avassák. Álljon ez a szószék a világ szellemi életének csúcsán, honnan felvilágosult tiszta tudomány, élő hit és áldást hozó szeretett árad a szívekbe . . .

Abban tündöklök majd e ház dicsősége, hogy akik majd ide járnak imdkozni és az ígét hallgatni, azoknak hite mélyebb gondolkozása neme sebb és szeretete önzellenebb lesz mint más halandóké.

Az unitárius templomok Amerikában már eddig is annyi kiváló férfit és nőt neveltek a nemzet és az egész emberiség számára, amennyit más egyházak aránylag még csak megközelítőleg se tudnak felmutatni. Az unitárius templom Amerikában irányító szellemi hatalmat jelent. Azok az unitárius vezéralakok, kik az Egyesült Államok szellemi életére, a tudományban, irodalomban, művészetben és politikában egyaránt ráütötték karakterük bélyegét, azok a hitet és a buzgóságot a közkultúra szolgálatában mindig az unitárius templomokban szívták magukba. Az ujonnan föl-szentelt templom az ország szívében arra lesz hivatva, hogy szellemi forrás legyen majd az ezután következő nemzedékek számára és hogy tovább irányítsa majd az ország kultúrfejlődését.

Dr. Csiki.

HIREK.

Rovatvezető: BIRÓ LAJOS

Összes Híveinknek és Olvasóinknak s ügyünk minden igaz barátjának, aki minket az esztendő folyamán jó szóval, nemes tettel és áldozattal megsegített, kívánunk a mennyei békeesség jegyében boldog karácsonyt és boldog újszent-dőt. Kis lapunk a jövő januári számmal átlép a IV. évfolyamba. Ez azt mutatja, hogy szükség van reá, hogy életképes. Ezt az isteni Gondviselés iránt érzett mélységes hálaérzettel ismerjük el s kérjük továbbra is az Ő lelkének szent segédelmét. Munkatársainkat jutalmazza és lelkesítse az a tudat, hogy az elhíntett mag meghozza a maga gyümölcsét.

Szerkesztő.

Országos gyűjtésünk engedélyének ideje december 31-én lejár. Tehát ezen a napon mindenkinek le kell zárnia a gyűjtést. Kérjük kedves híveinket, akiknek birtokában gyűjtőív van, hogy legkésőbb ezen a napon tegyék postára gyűjtő-íveiket a budapesti lelkészi hivatal címére. Aki semmit sem tudott gyűjteni, az is küldje be, mert minden kiküldött gyűjtőívvel elszámolni tartozik a gyűjtőbizottság. A gyűjtött összeget pedig mindenki szíveskedjék a mellékelt csekklaapon — és csakis ezzel postára adni.

Mult hó 15-én tartott Dávid Ferenc estélyünk siker és szépség tekintetében nem maradt el az eddigiek mellett. Szokolay Béláné, szül. Tompa Márta meghatóan szép szavalatai, dr. Csiki Gábor tartalmas felolvasása, Barzu Liviusz dr. finom, lágy melódiájú harmónium játéka és Kremsner Frigyes alezredes gyönyörű hegedűjátéka kellemes összhangban fonódtak az estély hangulatába. Itt is köszönjük szereplésüket s kérjük a jövőre is.

Karácsony ünnepén budapesti templomunkban mindkét napon osztunk urvacsorát. Az ünnep első napján prédikál: dr. Csiki Gábor missziói lelkész, urvacsorát oszt: Józán Miklós püspöki vikárius. II-ik napján: prédikál Biró Lajos lelkész, urvacsorát oszt: dr. Csiki Gábor.

Debreceni hiveinknek december 21-én oszt urvacsorát, Istentisztelet keretében dr. Csiki Gábor missziói lelkész. Az Istentisztelet a Kossuth-utcai ref. templomban lesz d. e. 11 órakor. Vidékiek — akik el tudnak menni — keressék fel s vegyenek részt ezen az Istentiszteleten. A debreceni unitárius leányegyház „Gondnoki Hivatalának” címe: Hatvan-utca 24.

Egy nemeslelkű unitárius család magához venne egy 10—12 éves szelid s jó unitárius leánykát, akinek neveltetéséről, taníttatásáról is gondoskodna. A jótevő neve: Somlyay Kálmán gazdasági tanító, Nádudvar (Hajdu m.). Jelentkezni a budapesti hivatalnál lehet. (V., Koháry-u. 4)

Találkozó. A budapesti egyházközség vezetősége újra feleleveníti azt a régi s szép szokást, hogy az egyházközség tagjai, hozzátartozóikkal együtt, havonta egyszer valahol meleg családi összejövetelben találkozzanak. Az első ilyen találkozó január 2-án (péntek) este 7 órakor lesz a Pálffy-féle étteremben. II. ker. Pálffy-tér 4. sz. A Margithid budai oldalán. Akik tehetik jöjjenek el, találjon minél több baráti szív egymásra.

A budapesti református egyházat szomorú gyász érte. Szilassy Aladár v. b. t. t. a budapesti ref. egyház gondnoka december 5-én meghalt. Temetése december 7-én volt — nagy részvét mellett — a ref. teol. akadémia díszterméből. Igaz részvétünk a gyászoló családdal és a testvéregyházzal.

Jubileumi bankettre gyűlnek össze I. hó 19-én (pénteken) este fél 8 órakor az V., Koháry-utca 4. unitárius házban a budapesti egyházközség tagjai, hogy vezetőlelkessünk Józán Miklós püspöki vikárius 25 éves budapesti papi szolgálatát megünnepeljék.

Kebli Tanácsunk, mely december 7-én ülésezett a lelkészi hivatalban, most jórészt a jövő évi költségvetés megállapításával foglalkozott. A költségvetés előirányzott összege 180,000,000 K. Egyszáznyolcvan millió korona.

Karácsonyfa ünnepélyünket az idén is megtartjuk unitárius gyermekeink számára. Dec. 23-án (kedden) délután 4 órakor kezdődik, ugyanott, ahol tavaly is volt, vagyis: IV, Sütő utca 1. szám II. emelet, evangélikus iskola, Deák-tér

Jancsi László teologusunk a folyó tanévben 6 hónapi tartózkodási engedélyt kapott tanulmányai elvégzésére Kolozsvárt. Így ebben a tanévben papi vizsgát is tehet. Isten segítse.

Adventi Istentiszteletünk még egy lesz. December 21-én (vasárnap) d. u. 5 órakor. Ezen a délutáni Istentiszteleten is, *azután is* — *egész télen* — a templomot fűtjük. A délutáni Istentiszteleteket a börtben megismételjük.

mellett. Azok a jószívű adakozók, akik valamit juttatni akarnak a karácsonyfa ünnep útján szegényebb gyermekeknek, adományukat hozzák vagy küldjék a lelkészi hivatalba, V, Koháry-utca 4.

A protestáns táborig püspök beiktatása. Soltész Elemér prot. táborig püspök ünnepélyes beiktatása és eskütétele december 17-én lesz a reformátusok székházában VII, Abonyi-utca 21. Egyházunkat az ünnepélyen Józán Miklós püspöki vikárius képviseli.

Díjtalan angol leckeórák. Azoknak a hiveinknek, ifjaknak és felnőtteknek (nőknek is), kik az angol nyelvben jártasságot kívánnak szerezni, dr. Csiki Gábor missziói lelkész díjtalan leckeórákat ad, az újévtől kezdve, három csoportban: a. kezdőknek, b. haladóknak, c. konverzáloknak. Jelentkezés e hó folyamán délelőtt 9—12-ig V, Koháry-utca 4. II. em. lelkészi iroda.

Azok számára, akik az országos gyűjtésben valamilyen okból kifolyólag nem vehettek részt, de adományukkal a „Fentartási Alap”-hoz hozzá akarnak járulni, nyitva áll Józán Miklós vikárius úr kezelésében egy házilag vezetett állandó naplógyűjtés, amelybe a hivatalos órák alatt (d. e. 9—12-ig bárki beadhatja a jövőben is tehetsége szerinti adományát.

Az Unitárius Nőszövetség minden hó második csütörtökén d. u. 5 órakor gyűlést tart a lelkészi hivatalban. Mindenki eljöhet erre. Legközelebb január 8-án lesz ülés.

Fizesse meg minél előbb az 1924. évi előfizetési díjat.

Kétszólamu hazafias dalok.

Különböző szerzők legszebb irredenta dalainak gyűjteménye. Iskolai használatra szerkesztette: Tiboldi József. — A hazafias nevelés szempontjából mint hézagpótló segédkönyv nélkülözhetetlen. Ára 50.000 korona. Ugyanaz háromszólamu kiadásban. Ára 50.000!

négyszólamu férfikarok.

Szerző: Tiboldi József.

- I. FÜZET. Zászlójelige. Havas J. — Talpra magyar! (Induló.) Petőfi S. — Szabadság. Józán M. — Székelyország édes szülőföldem. Molnár S. — Mi a haza? Pósa L.
- II. FÜZET. Magyar zászló. (Jelige.) — Toborzó. Gyagyovszky E. — A székelyek. Petőfi S. — Rádó. (Jelige.) Czuczor G. — Felköszöntő.

- III. FÜZET. Nemzeti jelige. (Csonka-Magyar nem ország.) — Üzenet. (Válasz a bi tételekre.) — Élet vagy halál. (In Petőfi S. — Csak azért. Lampérth G. Leszünk mi még Udvarhelyszék ura. Mo. nár S. — Kikel még a földből. Endrődi S.

Egy füzet ára 50.000 korona. — Megrendelhető a szerzőnél: Pesterzsébet, Attila-utca 15. sz.

Alkotás

A Népies irodalmi Társaság

erdélyi vonatkozású néprajzi, irodalmi és történelmi kiadványai megrendelhetők:

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 55. sz.

BIRTALAN LAJOS

kárpitos és diszítő

BUDAPEST, VII., AKÁCZFA-UTCA 58.

Elvállal angol bőr-, szalon- és függönydiszítéseket továbbá szabadon álló ottomán ebédlő-diványok, rugganyos ágybetétek, matracok, ablakrolók készítését és autók párnázását a legjutányosabb áron. Vidékiek soronkívül pontosan kiszolgáltatnak. Szőnyegek, függönyök megóvását és molytalanítását vállalom.

Prém János szabómester

hitrokonoknak a napi árnál olcsóbban vállal bármiféle ruhavarrást, fordítást, tisztítást stb.

Lakása: Budapest, VIII., Vig-utca 33. sz.

Kádakat

Puttonyokat

Boredényeket

Mezőgazdasági szerszámokat

Tragacsokat

Kocsirészeket

készítünk

Budapest, V., Kálmán-u. 21. Telefon: 5-34.

Hirdetéseket lapunk részére felvesz a kiadóhivatal Budapest, V. Koháry-u. 4 szám.

IFJ. INCZEFFY DÉNES

O. P. B. által engedélyezett

ingatlanforgalmi irodája

RÁKOSPALOTA, ISKOLA-UTCA 93.

(C* villamos végállomástól három perc.)

Villát, házat, telket, földbirtokot, beköltözhető családi házakat, bérházakat legelőnyösebben közvetít.

„STUDIUM”

KÖNYVESBOLT

Budapest, IV., Múzeum-körút 21. szám.

Telefon: Nagyrészt erdélyiekből Telefont 186-87. alakult új vállalat 186-87.

Szakt munkák, szépirodalmi, egyházi és egyetemi tankönyvek raktára. Beszerez és szállít minden kapható külföldi és belföldi könyvet és folyóiratot. Vidéki megrendeléseket gyorsan és gondosan elintézik.